

JAK NA INTERNET

Open source software

S počítačovými programy a dalším softwarem jako jsou informační systémy či webové stránky je to podobné, jako s recepty.

Některé jsou chráněny jako oko v hlavě a zná je jen pár vyvolených, další se dědí z generace na generaci jako rodinné stříbro a jiné recepty autoři sdílejí s dalšími lidmi na Internetu a vůbec jim nevádí, že podle nich vaří třeba i půlka světa. Jedněm tedy vadí, když jejich kulinářská kouzla ovládne někdo jiný, zatímco druhým naopak udělá radost, když jejich nápad někdo vylepší a třeba ještě někde uvede, kde jeho cesta za „Michelinskou hvězdou“ začala.

Podobné je to i s již zmíněnými počítačovými programy. Většina autorů programů zdrojové kódy nezveřejňuje a pečlivě si je chrání. Poplatky za jejich prodej v podobě licencí totiž pro ně představují významný zdroj příjmů. U univerzálních programů, jako je například operační systém nebo textový editor, některé firmy vybírají poplatky ve formě měsíčního poplatku. U programů vytvářených na míru pak firmy sedí na zdrojových kódech jako na pomyslném zlatém vejci, objednavateli (tj. uživateli daného systému) neposkytnou příslušná autorská práva, čímž si zajistí, že nová funkce či úpravy systému mohou dělat jen ony samy.

Výhody open source

Mezi hlavní výhody open source softwaru patří, jak již název napovídá, zveřejnění zdrojového kódu. Rozvíjet takovýto software pak může kdokoliv a ne jen jedna firma či jeden člověk. Vy tak již nejste vázáni na jednoho dodavatele, ale můžete si vybrat toho, který vám nejvíce vyhovuje. Zkušenosti z veřejné správy ukazují, že pokud disponujete příslušnými právy a na rozvoj systému vypíšete otevřenou soutěž, můžete se dostat i na třetinu ceny. Jen v České republice by bylo možné dle odhadů takto ušetřit 2 – 4 mld. Kč ročně.

Další výhodou otevřeného softwaru představuje možnost jeho využití pro další řešení. Open source se díky veřejným specifikacím snadno propojuje s dalšími (třeba i konkurenčními programy), čímž je podporována tzv. interoperabilita.

Zveřejnění kódu v neposlední řadě umožní, že kód lze volně studovat a např. v něm hledat bezpečnostní chyby. Chyby totiž může obsahovat každý software, což může v době Internetu vést k závažným bezpečnostním rizikům. Dlouhodobé zkušenosti ukazují, že rychlost opravy takovýchto chyb je u open source mnohem rychlejší, než u většiny komerčních programů. To je možné nejen díky tomu, že zkušený programátor snadno pochopí, jak daný program pracuje a může tak na chybu upozornit a podílet se na jejím vyřešení, ale rovněž se mu nabízí možnost konzultovat řešení s komunitou čítající často tisíce stejně smýšlejících lidí po celém světě. Zároveň nepotřebuje žádnou objednávku a schválení před tím, než na odstranění chyby začne pracovat.

Přestože open source není vždy bezplatný, mnoho autorů dává své výtvary k dispozici zdarma.

JAK NA INTERNET

Příklad open source

Open source dnes není jen výsadou IT geeků programujících složitá technická řešení. Dnes se s otevřeným softwarem můžete setkat u všech druhů počítačových programů a využít jej tak může i běžný a technicky nepříliš zdatný uživatel. Zde uvádíme pár užitečných tipů, díky kterým si můžete zadarmo a zcela legálně vybavit svůj počítač:

- Operační systém: Linux (Debian, Ubuntu, Fedora).
- Kancelářský software: LibreOffice, OpenOffice
- Grafické programy: GIMP, darktable, Inkscape
- Internetový prohlížeč: Chromium, Lynx, Firefox (Mozilla), Opera
- Poštovní (e-mailový) klient: Thunderbird
- Publikační platformy (pro vytváření webu či blogu): Joomla, WordPress

